

Aust-Agder fylkeskommune
Postboks 788 Stoa
4809 ARENDAL

Vår ref.:

Saksbehandler:

Dato

2016/703 -3

Lillian Bjorå Andersen
lillian.b.andersen@e-h.kommune.no

10.11.2016

Melding om vedtak

Høringsuttalelse - En ny region Agder

Formannskapet i Evje og Hornnes har i møte 09.11.16 fattet følgende

Vedtak:

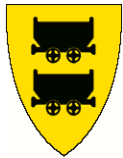
Formannskapet i Evje og Hornnes kommune støtter forslaget til forhandlingsutvalgets flertall om en ny region Agder fra 1.1.2020 med dertil hørende forslag om fordeling av fylkeskommunale og statlige arbeidsplasser, men med følgende presisering av flertallets pkt. 2: « For å styrke distriktene i en ny region Agder legges det til rette for så mange statlige etater og tiltak som mulig i Indre Agder / Setesdal ». jfr saksutredningen under vurderinger, 4. avsnitt siste setning.

Det er viktig for Evje og Hornnes kommune at en ny region har fokus på å videreføre det distriktpolitiske fokuset man har hatt i Aust-Agder. De fylkeskommunale tjenestene som tannhelse og videregående opplæring er veldig viktig for vår kommune og indre Agder. Det bør presiseres i avtalen at man viderefører en desentralisert skolestruktur i regionen og har fokus på å videreutvikle de fylkeskommunale tjenestene i Setesdal

Med hilsen
Evje og Hornnes kommune

Lillian Bjorå Andersen
arkivleder/rådgiver

Brevet er elektronisk godkjent og sendes uten underskrift.

Saksframlegg

Evje og Hornnes kommune

Utv.saksnr	Utvalg	Møtedato
41/16	Formannskapet	09.11.2016

En ny region Agder - høring

Rådmannens forslag til vedtak:

Formannskapet i Evje og Hornnes kommune støtter forslaget til forhandlingsutvalgets flertall om en ny region Agder fra 1.1.2020 med dertil hørende forslag om fordeling av fylkeskommunale og statlige arbeidsplasser, men med følgende presisering av flertallets pkt. 2: « For å styrke distriktene i en ny region Agder legges det til rette for så mange statlige etater og tiltak som mulig i Indre Agder / Setesdal ». Det vises for øvrig til sakens vurderinger.

Saksprotokoll i Formannskapet - 09.11.2016

Behandling:

Formannskapet i Evje og Hornnes kommune støtter forslaget til forhandlingsutvalgets flertall om en ny region Agder fra 1.1.2020 med dertil hørende forslag om fordeling av fylkeskommunale og statlige arbeidsplasser, men med følgende presisering av flertallets pkt. 2: « For å styrke distriktene i en ny region Agder skal det legges til rette for så mange statlige etater og tiltak som mulig i Indre Agder / Setesdal. »

Det er viktig for Evje og Hornnes kommune at en ny region har fokus på å videreføre det distriktpolitiske fokuset man har hatt i Aust-Agder. De fylkeskommunale tjenestene som tannhelse og videregående opplæring er veldig viktig for vår kommune og indre Agder. Det bør presiseres i avtalen at man viderefører en desentralisert skolestruktur i regionen og har fokus på å videreutvikle de fylkeskommunale tjenestene i Setesdal

Forslaget ble godkjent via e post korrespondanse.

Vedtak:

Formannskapet i Evje og Hornnes kommune støtter forslaget til forhandlingsutvalgets flertall om en ny region Agder fra 1.1.2020 med dertil hørende forslag om fordeling av fylkeskommunale og statlige arbeidsplasser, men med følgende presisering av flertallets pkt. 2: « For å styrke distriktene i en ny region Agder legges det til rette for så mange statlige etater og tiltak som mulig i Indre Agder / Setesdal ». jfr saksutredningen under vurderinger, 4. avsnitt siste setning.

Det er viktig for Evje og Hornnes kommune at en ny region har fokus på å videreføre det distriktpolitiske fokuset man har hatt i Aust-Agder. De fylkeskommunale tjenestene som tannhelse og videregående opplæring er veldig viktig for vår kommune og indre Agder. Det bør presiseres i avtalen at man viderefører en desentralisert skolestruktur i regionen og har fokus på å videreutvikle de fylkeskommunale tjenestene i Setesdal

Saksutredning

Sammendrag/ konklusjon

Forhandlingsutvalget som har sett på etablering av ny region Agder, har levert tre forskjellige forslag. I korthet anbefaler flertallet på fire Agder som region, at fylkeskommunens sentraladministrasjonen legges til Kristiansand og fylkesmannen til Arendal. Mindretallet (Mørland) anbefaler at det ikke opprettes en ny region så lenge forhandlingsutvalget ikke kom frem til en løsning hvor fylkeskommunens sentraladministrasjon og fylkesmannen legges til Arendal.

Mindretallsforslaget (Øverland) mener flertallsforslaget (Agder) gir en liten, svak og splittet region.

Rådmannen anbefaler at kommunestyret gir sin støtte til forslaget fra forhandlingsutvalgets flertall.

Fakta

Aust-Agder og Vest-Agder fylkesting fattet sammenfallende vedtak om å gå inn i forhandlinger om å etablere en ny region Agder. Forhandlingsutvalget som har bestått av fylkesordførerne, fylkesvaraordførerne og opposisjonslederne i de to fylkeskommunene, la mandag 3.oktober fram et delt forhandlingsresultat som har høringsfrist 11. november. Fylkestingene skal 13.desember avgjøre om en ønsker en ny region.

Forslagene fra forhandlingsutvalget, tre forskjellige forslag, er hver for seg omfattende og inneholder mange elementer. I saksfremstillingen (under) vil kun hovedelementene i forslagene bli referert.

I korthet anbefaler flertallet (fire) Agder som region, at fylkeskommunens sentraladministrasjonen legges til Kristiansand og fylkesmannen til Arendal. Mindretallet (Mørland) anbefaler at det ikke opprettes en ny region så lenge forhandlingsutvalget ikke kom frem til en løsning hvor fylkeskommunens sentraladministrasjon og fylkesmannen legges til Arendal.

Mindretallsforslaget (Øverland) mener flertallsforslaget gir en liten, svak og splittet region.

Forhandlingsutvalgets tre forslag

Forhandlingsutvalgets flertall, medlemmene Tore Askildsen, Terje Damman, Torunn Ostad og Jon-Olav Strand, anbefaler:

- 1. Det etableres en ny region Agder fra 1.1.2020.*
- 2. Arendal skal bygges opp som hovedsete for regional stat, med så mange statlige etater og tiltak som mulig i Arendal/Aust-Agder.*
- 3. Det regionale folkevalgte nivået legges til Kristiansand.*
- 4. Statlige arbeidsplasser som nå er lokalisert i begge fylker, flyttes til Arendal/Aust-Agder. Til sammen gir dette en overvekt av nye arbeidsplasser i Aust-Agder.*
- 5. Dersom staten velger å organisere seg annerledes enn det som beskrives i dette dokumentet, må de planlagte arbeidsplassene i Aust-Agder kompenseres. En avklaring forventes innen 1.1.2018.*
- 6. Regionen forplikter seg til prioriteringer som bidrar til å gjøre denne todelte modellen sterk og fremtidsrettet.*
- 7. Det tas umiddelbart kontakt med staten for å få en nærmere avklaring med hensyn til flytting av aktuelle arbeidsplasser.*
- 8. Det tas kontakt med staten med hensyn til utflytting og nyetablering av statlige arbeidsplasser fra Oslo der en beskriver mulighetene og behovet for nye arbeidsplasser i regionen.*
- 9. Det legges til grunn at den nye regionen tildeles vesentlige nye oppgaver.*

Forhandlingsutvalgets mindretall, medlemmet Tellef Inge Mørland, anbefaler:

- 1. På bakgrunn av at det ikke har vært mulig å oppnå et forhandlingsresultat som i tilstrekkelig grad ivaretar begge dagens fylker sine interesser, etableres det ikke en ny region Agder.*
- 2. Dersom regionreformen på nasjonalt plan viser seg å gi store regioner i resten av landet, samt at det regionale nivået blir tilført vesentlige, nye oppgaver, bør det tas initiativ til at Vest-Agder, Aust-Agder, Telemark og eventuelt Vestfold setter seg sammen for å se på mulighetene for å danne en felles region.*

Forhandlingsutvalgets mindretall, medlemmet Randi Øverland, uttaler:

Utvalget har ikke lyktes i å få til et samstemmig forslag som kan danne grunnlag for en liten, men sterk og samlet region. Flertallets forslag er på flere punkter uklart og inneholder forutsetninger som dette mindretall mener ikke er akseptable. Særlig gjelder det punktene om kompensasjon og tidsperspektivet som ligger til grunn. På bakgrunn av dette mener dette mindretall resultatet vil bli en liten, svak og splittet region. På dette grunnlag kan dette mindretall ikke støtte flertallsinnstillingen.

Bakgrunn og mål for utredningen «En ny region Agder»

Bakgrunnen for forhandlingene kan sammenfattes i følgende drivkrefter (fra utredningen):

- Kommunikasjonene i Agder bedres, pendlingen over fylkesgrensen øker og antallet institusjoner som dekker hele regionen vokser. Denne utviklingen har pågått over lengre tid og er ytterligere forsterket på 2000-tallet. Med bakgrunn i dette kan en identifisere felles regionale interesser på en rekke områder.
- I juni 2015 inviterte regjeringen landets fylkeskommuner og Oslo kommune til å innlede prosesser med sikte på å vurdere og å avklare eventuelle sammenslåinger med andre fylkeskommuner. Regjeringen foreslår at det gjennomføres en regionreform fra 2020.
- Regjeringen har foreslått en kommunereform som kan resultere i større kommuner som igjen kan påvirke det regionale bildet. Om det blir kommunesammenslåinger på tvers av fylkesgrensene vil dette også kunne påvirke fylkeskommunenes inndeling.

Utredningen har følgende målsettinger:

En ny region Agder gir mulighet til å skape noe nytt sammen. Slik kan verdien av fellesskapet bli større enn verdien av en sammenslåing i seg selv. Styrken med å diskutere regionens utfordringer i ett regionting, og muligheten til økt spisskompetanse i administrasjonen, vil være viktig for å kunne møte stadig mer komplekse problemstillinger.

Det overordnede målet med en ny region Agder må være å understøtte regionplanens hovedmål om å utvikle en sterk og samlet landsdel som er attraktiv for bosetting og næringsutvikling både i kystsonen og i de indre distriktene.

Andre viktige målsettinger med en ny region Agder er å

- forsterke samhandlingen regionalt, øke gjennomslaget nasjonalt og bedre utnytte mulighetene internasjonalt
- sikre et godt tjenestetilbud i hele regionen, herunder et desentralisert utdanningstilbud
- arbeide for at hele regionens behov ivaretas med hensyn til den fremtidige utvikling av de tre sykehusene i regionen
- arbeide for at hele regionens behov ivaretas med hensyn til den videre utbygging av kommunikasjonene i landsdelen
- bidra til bedre levekår, bl.a. gjennom mestring, deltagelse, inkludering og likestilling, tilgang til kompetent arbeidskraft og styrket samhandling på folkehelseområdet.
- forsterke demokratiet på regionalt nivå gjennom økt dialog, deltagelse og interesse
- bidra til å utvikle det regionale folkevalgte nivået slik at regionen kan ta på seg nye oppgaver og den samfunnsutviklerrollen som Meld. St. 22 (2015-2016) skisserer.

Om Agder

Agderfylkene deler en lang felles historie og har de siste ti årene vært blant landets raskest voksende regioner. Samlet har regionen i dag 300 000 innbyggere. Fylkene vokser stadig mer sammen og i dag er det mye samarbeid mellom fylkeskommunene og fylkesmannsembetet omfatter hele Agder.

Regionplan Agder 2020 er en felles politisk plattform for utvikling av Agder.

Det er i dag fem regionråd på Agder: Lister, Lindesnes, Setesdal, Knutepunkt Sørlandet og Østre Agder.

Regionreformen

I Meld. St. 22 (2015-2016) foreslår regjeringen at det gjennomføres en regionreform fra 2020 – samtidig med kommunereformen – med valg til nye regioner og nye kommuner i 2019. Regjeringen foreslår at landet deles inn i om lag ti nye folkevalgte regioner. Dette skal:

- Sikre at funksjonelle områder kan ses i sammenheng som grunnlag for Samfunnsutviklingen
- Legge til rette for brede fagmiljøer med kapasitet og kompetanse til å ivareta både nåværende og fremtidige roller og oppgaver

- *Styrke potensialet for samhandling og dialog mellom regionale statlige myndigheter og folkevalgte regioner.*

Politisk system

Flere forhold påvirker innbyggernes interesse for det regionale folkevalgte nivå.

Forhandlingsutvalget vurderer det slik:

Å skape en felles politisk kultur er en viktig forutsetning for å kunne utvikle demokratiet videre i en ny region. At Agderfylkene tradisjonelt utgjør en felles landsdel, og slik deler en felles tilhørighet, kan bidra positivt til dette.

En ny region, som dekker et større geografisk område med et større folketall enn dagens fylker enkeltvis, kan bidra til økt interesse for det regionale nivået. Samtidig kan større enheter øke avstanden mellom velgere og valgte.

Administrative forhold

En ny region Agder innebærer at fylkeskommunenes sentraladministrasjoner samles til en felles sentraladministrasjon under ledelse av én fylkesrådmann eller ett fylkesråd.

Regjeringen har varslet en gjennomgang av de statlige regiongrensene i lys av de nye grensene for folkevalgte regioner. I dag (2016) er 38 statlige etater fordelt på i alt 36 forskjellige regionale inndelinger, jf. NOU 2016: 3. Bare Nav fylkesforvaltning er i vårt område sammenfallende med dagens fylkesinndeling. En ny region Agder vil dermed ha innvirkning på lokaliseringen av statlige arbeidsplasser i og til regionen.

KMD ønsker en samlokalisering av Fylkesmannen i Aust- og Vest-Agder. I utredningen er det lagt til grunn at staten ser valg av lokalisering for Fylkesmannen i sammenheng med regionstrukturen og valg av lokalisering for en ny region Agder.

Om dagens administrasjonssentre heter det i utredningen blant annet:

Det er flere forhold som taler for fortsatt utvikling av både Arendal og Kristiansand som administrasjonsbyer. Antallet sysselsatte bidrar positivt til arbeidsregionenes befolkningsgrunnlag, mens høyt kompetansenivå og -mangfold gir potensial for utvikling av vekstnæringer. Valg av lokalisering for en ny region Agder skaper ringvirkninger gjennom å være av betydning også for det politiske miljøet, næringsliv og organisasjoner. Med hensyn til antallet arbeidsplasser er Kristiansand det største tyngdepunktet i Agder. Kommunene i Knutepunkt Sørlandet utgjør et sammenhengende bo- og arbeidsmarked, og særlig Kristiansand er senterkommune for mange kommuner i Agder. Regionens nest største tyngdepunkt er Arendal. Også kommunene i Østre Agder danner et sammenhengende bo- og arbeidsmarked, men med noe større grad av utpendling til andre deler av Agder,

Vurderinger:

Et grunnleggende valg av perspektiv i saken er enten å ha hele regionen for øye eller ha fokus på hva som tjener egen kommune/nærregion. Rådmannen legger til grunn at en skal skape en region der alle kommuner på Agder kan slutte opp om og oppleve er et "greit kompromiss" og som gir en vekstkraftig ramme som styrker **hele regionen** på lang sikt

Det neste spørsmålet er regionens størrelse. Alle medlemmene av forhandlingsutvalget har innstillinger om at regionen skal bli større. Stortinget har uttrykt "rundt ti regioner". Regjeringen har også gitt sitt "signal" med å samle fylkesmannsembetene i Aust- og Vest-Agder til ett Agder.

Det har blitt reist tvil om realismen i flertallsforslagets forslag - eller kanskje rettere sagt ønske – om lokalisering av regional stats ulike etater, eksempelvis fylkesmannen. Det er selvsagt staten som bestemmer dette, og slik usikkerhet vil gjelde alle forslag om statlige arbeidsplasser i saken, ikke bare flertallsforslaget.

Regionen vil stå sterkest i forhold til å forme egen framtid og bli hørt på av statlige myndigheter med et samlet og klart krav om organisering og plassering av statlige arbeidsplasser. En splittet region betyr i praksis å gi fra seg innflytelse.

Rådmannen oppfatter at flertallsforslaget har en god balanse.

Regionen er tjent med en balansert løsning, en løsning som både de østlige, nordlige og vestlige deler av Agder kan slutte opp om. Det er en forutsetning for å bli en effektiv og handlekraftig region.

Rådmannen oppfatter at flertallsforslaget er et godt resultat, men det er viktig å understreke det

overordnede målet med en landsdel som er attraktiv for bosetting og næringsutvikling både i kystsonen og i de indre distriktene.

Dette punktet må konkretiseres og fylles med innhold, slik at Indre Agder og Setesdal kan tilføres, samt få overført, statlige arbeidsplasser.

Etater som skog- og landbruk er gode eksempler på virksomheter som med gode grunner kunne legges til våre områder.

Det er også en forventning om at det blir satset på etablering av arbeidsplasser og ulike «avstandsavhengige» tjenester i distriktene. Dette kan for eksempel være innenfor områder som energi, miljø, naturforvaltning, kulturarv og reiseliv.

Framlegget til avviklingen av konsesjonskraftavtalen i nær framtid, som i dag gir tilbakeføring av en avgrensa del av tilførte ressurser til regionutvikling, er et skuffende grep i lys av ambisjoner om balansert folketallsvekst i hele regionen.

Differensiering og et målrettet blikk mot distriktene kan medvirke til utvikling av en helhetlig landsdel, der potensialet blir utløst og aktivert.

Den teknologiske utvikling legger til rette for nye muligheter, og ikke minst sjansen til å ta hele Agder i bruk.

Evje, 10.11.2016

Rådmann

Vedlegg

- 1 Høring om forhandlingsutvalgets utredning
- 2 Høring om forhandlingsutvalgets utredning "En ny region Agder?"
- 3 En ny region Agder rapport